

نخستین همایش بین المللی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی ایران:

«توسعه صنایع پتروشیمی گامی

مؤثر در رهایی از اقتصاد تک

محصولی نفت»

می‌تواند با اتخاذ تدابیر لازم و برنامه‌ریزی صحیح و هدفمند از توسعه صنایع پتروشیمی و ارائه تولیدات آن به بازارهای بین المللی به عنوان راه‌کاری ارزشمند بهره‌جوید. توسعه صنایع پتروشیمی با به‌کارگیری و دستیابی به تکنولوژی‌های نوین، علاوه بر گسترش دامنه فعالیت صنایع پایین دستی و اشتغال‌زایی در داخل، با استفاده از روشهای

نوین بازاریابی بین المللی و برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند ارزش افزوده بالایی را در بازارهای جهانی نصیب‌کننده ما گرداند. طبق برنامه‌های تدوین شده از سوی شرکت

مقدمه

اقتصاد ایران برای تأمین نیازهای ارزی خود و رهایی از وابستگی به فروش نفت خام و یافتن زمینه‌های مناسب و مطمئن و ایمن‌تر از گزند، نوسانات قیمت جهانی نفت،

به ویژه در منطقه ویژه اقتصادی بندر امام و عسلویه، اهداف برنامه های صنعت پتروشیمی و توانمندیهای ایران از جمله اهداف این همایش بود که توسط مسئولان ایرانی برای حاضران ارائه شد. به علاوه کارشناسان و صاحب نظران فنی و اقتصادی و بانکی از کشورهای خارجی، وضعیت بازارهای جهانی پتروشیمی و ساختار قراردادهای پیشنهادی ایران و طرح های موجود و آتی صنعت پتروشیمی ایران را مورد بررسی و ارزیابی قرار دادند. در این همایش حدود ۲۰۰ نفر از ۳۰ کشور اروپایی، آسیایی، آمریکایی و خاورمیانه و بیش از ۱۰۰ نفر شرکت کننده از بخش دولتی و خصوصی ایران شرکت داشتند که طی ۸ جلسه، سخنرانان مباحث مورد نظر و برنامه ریزی شده همایش را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

در نخستین همایش بین المللی پتروشیمی ایران، مباحث اصلی شامل: معرفی امکانات و فرصتهای سرمایه گذاری در صنایع پتروشیمی ایران، میزگرد شرکتهای بین المللی در مورد فعالیتهای آنها در صنعت پتروشیمی جهان و سرمایه گذاری

ملی صنایع پتروشیمی با اجرای طرحهای توسعه ۴ ساله و طرح های برنامه ۵ ساله سوم، ارزش تولیدات محصولات پتروشیمی از ۱۴۵۰ میلیون دلار در سال ۱۳۷۷، در پایان سال ۱۳۸۴ به ۷٫۵ میلیارد دلار خواهد رسید و در نظر است از راه صادرات آن سالانه ۵ میلیارد دلار ارز در پایان برنامه سوم نصیب کشور کند.

برای نیل به این هدف، ۴٫۷ میلیارد دلار به اضافه ۱۱۵۰۰ میلیارد ریال سرمایه گذاری لازم است. در حال حاضر تولیدات پتروشیمی ایران سهمی معادل ۰٫۴۳ درصد از تولیدات جهان و ۱۴ درصد تولیدات خاورمیانه را داراست که با اجرای این طرحها، در سال ۱۳۸۴، به ترتیب حدود ۱٫۵ و ۳۰ درصد افزایش خواهد یافت. برگزاری همایش بین المللی شناخت فرصت های سرمایه گذاری در صنایع

پتروشیمی ایران، طی روزهای ۳۰ و ۳۱ فروردین ماه سال جاری در تهران اولین گام برای معرفی طرحهای جدید ایران برای سرمایه گذاران خارجی و داخلی بود. تشریح مقررات سرمایه گذاری خارجی، سیاستهای مالیاتی و اقتصادی، زیربنای موجود کشور

در ایران، جذب سرمایه خارجی در جهت رشد صنعت پتروشیمی در ایران، برنامه استراتژیک ایران جهت توسعه و گسترش و تنوع بخشیدن به صنعت پتروشیمی، روند بازارهای منطقه ای و جهانی پتروشیمی، توانمندیهای فنی و مهندسی شرکت های ایرانی در صنایع پتروشیمی و بالاخره ارزیابی مزیت ها و قوانین و مقررات مناطق ویژه اقتصادی پتروشیمی ایران بود. بنابراین در ادامه به مهمترین نظرات و مسائل عنوان شده در بخش های مورد نظر خواهیم پرداخت.

معرفی امکانات و فرصتهای سرمایه گذاری در صنایع پتروشیمی ایران

مهندس بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران در سخنان خود با عنوان «چشم انداز صنعت پتروشیمی ایران و نقش آن در توسعه اقتصادی کشور» به مزیت های نسبی ایران در زمینه توسعه صنایع پتروشیمی اشاره کرد و گفت: از ویژگیهای ایران در اختیار داشتن منابع عظیم هیدروکربور هاست. جغرافیای ایران نیز نشان دهنده نزدیکی این کشور با

منابع عظیم نفت و گاز دنیا یعنی خلیج فارس و آسیای مرکزی است. این واقعیت ها طبعاً ما را به امکان در اختیار داشتن خوراک با قیمت های رقابتی برای ایجاد مجتمع های پتروشیمی هدایت می کند.

از سوی دیگر جمعیت ۶۰ میلیونی ایران، بازار رو به رشدی را برای مصرف تولیدات پتروشیمی مهیا کرده است. وزیر نفت در مورد استراتژی توسعه صنایع پتروشیمی در ایران گفت: مزیت های نسبی ایران به ویژه وجود منابع عظیم هیدروکربور و طرح های موجود در دست اجرا در کشور، متضمن تأمین خوراک کافی برای اجرای طرح های جدید می باشد. از سوی دیگر منابع مناسب، نیروی انسانی متخصص، شرکت های مهندسی، کارخانه های تولیدی و شرکت های ماهر برای ایجاد و بهره برداری از تأسیسات جدید، زمینه کاری مناسبی را فراهم می آورند. به طور کلی سیاست مابهره گیری از این زمینه ها در ترکیب با امکانات بین المللی از طریق ایجاد مشارکت با شرکت های بین المللی است، تا صنایع پتروشیمی ما بتواند براساس ضوابط و استانداردهای متداول با اجرای طرح های

مشارکت جامعه بین المللی در زمینه بازارهای بین المللی احراز نماید. وی در پایان سخنان خود، در مورد بسترهای قانونی و تأسیسات زیربنایی برای اجرای طرح های سرمایه گذاری مشترک در ایران

گفت: به منظور ایجاد فضای مناسب جهت اجرای طرح های توسعه ای صنایع پتروشیمی، اکنون قوانین لازم برای جلب و حمایت از سرمایه گذاری ها، قوانین مربوط به مناطق آزاد و مناطق ویژه، قوانین مربوط به معافیت های مالیاتی، قوانین مربوط به معافیت های گمرکی برای صادرات و واردات تدوین شده و در دست اجرا می باشد. توجه به لزوم ایجاد تأمین های حقوقی لازم از سوی دولت نیز مورد نظر قرار دارد و در این راستا و در خصوص ایجاد اطمینان های لازم برای جلب و توسعه سرمایه گذاری ها به انعقاد قراردادهای کوتاه و درازمدت برای تأمین خوراک اولیه مجتمع ها از سوی شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران براساس قیمت های رقابتی و ارائه ضمانت های لازم از طرف این دو شرکت از جمله مکانیزم هایی است که به این منظور تدوین شده است. ما امیدواریم با اقبالی که از

دکتر محمد علی نجفی، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه اظهار داشت: این همایش زمانی برگزار می شود که تحولات مهمی در کشور ما روی می دهد. نخست آن که فضای روابط بین المللی به دنبال ابتکار قابل توجه رئیس جمهوری ایران، آقای خاتمی، در تعقیب سیاست تشنج زدایی و گفت و گوی تمدن ها موقعیت مناسب تری فراهم آمده است تا برنامه های توسعه اجتماعی - اقتصادی و فرهنگی کشور را با سرعت بیشتری به پیش ببریم. معاون رئیس جمهوری اجرای برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را نویدبخش ارتقای موقعیت کشور از شرایط کنونی به اقتصادی بالنده با رشد متوسط ۶ درصد در سال، نرخ تورم کنترل شده و توزیع درآمدهای بهبود یافته دانست و گفت: ما در ایران از سرمایه گذاری مستقیم خارجی

استقبال می‌کنیم و برای نوسازی بخش‌های ارزش بر اقتصادی، استفاده از این نوع سرمایه‌گذاری را لازم می‌دانیم.

در این راستا، روند عمومی به سوی گشایش تدریجی اقتصاد ایران به روی سرمایه‌گذاری خارجی به ویژه در بخش سوخت‌های فسیلی و پتروشیمی خواهد بود. او افزود: با توجه به حمایت‌ها و

سرمایه‌گذاری‌های وسیع دولت و تقویت و ایجاد مزیت برای توسعه صنایع پتروشیمی و بسترها و زمینه‌های مساعدی که برای این منظور فراهم آمده است، انتظار می‌رود که در برنامه سوم توسعه کشور با تأکید بر شعار محوری «برون‌نگری» و «رقابت‌پذیری» گام‌های بلندی در جهت توسعه صادرات و تحقق اهداف اقتصاد بدون اتکا به فروش نفت خام برداشته شود. نجفی اقدامات دولت در جهت تقویت بنیان‌های اولیه صنعت پتروشیمی را با تکیه بر موارد زیر داشت:

۱- حمایت گسترده در تأمین ارز مورد نیاز از طریق منظور نمودن وام فانیانس در قوانین بودجه. ۲- اعطای تسهیلات بانکی برای تأمین منابع ربالی مورد نیاز. ۳- اختصاص مبالغ مالیات متعلقه به سود شرکت ملی

صنایع پتروشیمی برای تأمین معادل ربالی بازپرداخت اقساط وام فانیانس. ۴- مقررات زدایی تدریجی در امر

قیمت‌گذاری محصولات پتروشیمی. ۵- اجرای طرح‌های وسیع در استخراج منابع جدید نفت و گاز (پارس جنوبی) برای تأمین خوراک مورد نیاز طرح‌های آینده پتروشیمی.

محسن نوربخش، رئیس بانک مرکزی ایران نیز در بخشی از سخنان خود تصویری از سیاست‌های کلان اقتصادی کشور را ارائه کرد و با بیان عملکرد ده سال گذشته و برنامه‌های توسعه اقتصادی، شناخت بیشتر سرمایه‌گذاران را موجد اطمینان خاطر بیشتر آنان از نظر ثبات سیاست‌های متخذه دانست. رئیس کل بانک مرکزی با توجه به مزیت نسبی صنعت پتروشیمی از این رشته به عنوان یکی از زمینه‌های اصلی فعالیت یاد کرد که در سیاست‌گذاری‌ها نیز یکی از خطوط اصلی در سیاست‌های مالی خواهد بود. مهندس محمد رضا نعمت‌زاده، مدیر عاملی شرکت ملی پتروشیمی نیز اظهار داشت: شرکت ملی صنایع پتروشیمی برنامه‌های توسعه‌ای خود را در پنج مرحله به

اجرا در خواهد آورد. بدین معنی که در مرحله یک و دو که شامل ۱۰ پروژه است، ۳٫۶ میلیارد دلار سرمایه گذاری خواهد شد. این ۱۰ پروژه در حال ساخت است و مرحله سوم آن از سال آینده آغاز خواهد می شود. وی گفت: با اجرای برنامه پنج ساله سوم، ارزش تولیدات پتروشیمی ایران از ۱٫۷ میلیارد به ۲٫۵ میلیارد دلار تا پایان سال ۲۰۰۱ (۱۳۸۱) و به ۷٫۵ میلیارد دلار تا پایان سال ۲۰۰۵، افزایش خواهد یافت. بدین ترتیب صادرات این محصول در سالهای آینده به یک میلیارد و سپس به پنج میلیارد دلار افزایش خواهد یافت. نعمت زاده، وجود مقادیر زیادی خوراک نفت و گاز، نیروهای متخصص، پایین بودن هزینه اجرای پروژه ها و دستیابی راحت به کشورهای اروپایی، آسیایی و آفریقایی را از مزایای سرمایه گذاری در صنعت پتروشیمی ذکر کرد و یادآور شد، شرکت ملی صنایع پتروشیمی سابقه خوبی در اجرای طرحهای پتروشیمی به صورت سرمایه گذاری مشترک با شرکت های مختلف بین المللی دارد و امیدوار است با توجه به زمینه های فراهم شده بتواند با هم

طرحهایی را به صورت سرمایه گذاری مشترک اجرا کند.

شرکتهای بین المللی و صنعت پتروشیمی ایران

مایکل استینسون، معاون ارشد مدیر عامل شرکت کونوکو^(۱) طی سخنانی با عنوان «ایران و آینده: ایجاد فضا برای سرمایه گذاری خصوصی» با اشاره به این که ایران دارای بسترهای عالی و منابع طبیعی زیادی است، در مورد سرمایه گذاری در ایران اظهار امیدواری کرد.

وی با بیان این مطلب که در حال حاضر دولت آمریکا از شرکتهای آمریکایی سرمایه گذار در ایران حمایت نمی کند گفت: ما معتقد هستیم که زمان آن رسیده است که آمریکا واکنش خود را نسبت به «ایران امروز» نشان بدهد. ما این را بیان کرده ایم که سیاست ما نسبت به ایران باید سیاست گفتگو و مشارکت باشد، ما باید از یکدیگر درک متقابل داشته باشیم. کونوکو خواهان رفع تحریم ها علیه ایران است تا شرکت های سرمایه گذار با اذعام و شریک شدن با سایر

1. Conoco

شرکتها، فعالیت های خود را ادامه دهند و از جمله در ایران سرمایه گذاری کنند.

معاون مدیر عامل شرکت کونوکو با مهم توصیف کردن ثبات سیاسی در کشورها برای سرمایه گذاری یاد آور شد بی ثباتی برای شرکتهای سرمایه گذار ایجاد مشکل می کند.

جرج لفروی، معاون اجرایی مدیر عامل شرکت شل^(۱) در امور خاورمیانه و آسیا پاسفیک نیز در مقاله ای با عنوان «آینده ای پایدار برای صنعت پتروشیمی» گفت: در سال های آینده ایران ۱۵ درصد از تولیدات پتروشیمی را در خاورمیانه در اختیار خواهد داشت که این امر تأثیر زیادی در اقتصاد ایران خواهد داشت. ایران یک بازار طبیعی در منطقه است و برنامه توسعه آن در خاورمیانه منحصر به فرد است. در این مقطع ایران باید به نحوی عمل کند که تغییرات قیمت نفت، تأثیری در برنامه توسعه آن نداشته باشد. در این راستا، انتخاب و به کار گیری فن آوری پیشرفته می تواند موجب صرفه جویی در هزینه تولید شود.

وی در مورد توسعه پایدار گفت: توسعه

پایدار یعنی برطرف کردن نیاز نسل امروز بدون ضرر زدن و اختلال در زندگی نسل های آینده. در این زمینه، حفظ محیط زیست بسیار حائز اهمیت است و در عین حال باید با استفاده از فن آوریهای جدید میزان مصرف انرژی را کاهش داد.

لفروی مزایای ایران برای سرمایه گذاری در امر پتروشیمی را، تأمین خوراک به صورت رقابتی در بلندمدت، نیروی انسانی کیفی و تحصیل کرده، حمل و نقل ارزان و دسترسی به آب های بین المللی، وجود مناطق ویژه اقتصادی و موقعیت منحصر به فرد آن از نظر جغرافیایی، مصرف رو به افزایش داخلی و تولیدات قابل عرضه به بازارهای جهانی عنوان کرد و یاد آور شد که عنصر کلیدی در سرمایه گذاری مشترک احترام متقابل است. باید راهی پیدا کرد که نکات مثبت طرف دیگر را مدنظر قرارداد و نوعی همگرایی ایجاد کرد.

دکتر شمس الازهر عباس، معاون مدیر عامل در امور تجارت محصولات پتروشیمی شرکت پتروناس^(۲) مالزی در سخنان خود در

1. Shell
2. Petronas

این همایش گفت: ایران در منطقه خاورمیانه واقع شده است بنابراین می تواند تولیدات پتروشیمی خود را هم به غرب و هم به شرق صادر کند و این موضوع، اعتبار و فرصت خوبی در اختیار ایران قرار می دهد. ایران دارای زمینه رشد فزاینده است و می تواند در آینده به یکی از قطب های برجسته پتروشیمی تبدیل شود. وی افزود: ما برای تکمیل طرح هایمان در مالزی به واردات خوراک نیاز داریم و با ارزیابی فرصتها در ایران، طرح های موردنظر برای همکاری مشترک را بررسی کرده و در مورد مواد پتروشیمی نیز که از ایران می توانیم بخریم مطالعاتی را انجام داده ایم. به علاوه اکثر پروژه های ما در ۲۵ سال گذشته در مالزی به صورت سرمایه گذاری مشترک بود. تجارب خوبی را در این زمینه کسب کرده ایم ما مایل هستیم در این زمینه با ایران همکاریهایی داشته باشیم و بنابراین گروه کاری را برای این کار فعال کرده ایم.

آقای تیارک الرز، مدیرعامل شرکت مهندسی «تیسن کروپ»^(۱) از شرکت کنندگان در همایش، در سخنان خود

با اشاره به این که محصولات پتروشیمیایی همواره کاهش یافته است و تا سال ۲۰۱۰ قیمت ها پایین تر و میزان تقاضا رو به افزایش خواهد بود، نتیجه این امر را برای خاورمیانه خوب توصیف کرد و گفت: ما تجارب وسیعی در زمینه همکاری با آسیا و ایران داریم. و امیدواریم بتوانیم سهم به سزایی در توسعه آسیا و به ویژه ایران داشته باشیم. وی در پایان یادآور شد پروژه های بزرگ را نمی توان بدون مشارکت جهانی انجام داد و کشورهای خواهان توسعه صنایع پتروشیمیایی در زمینه تحقیق و توسعه و افزایش ارائه اطلاعات فنی تلاش بیشتری را از شرکتهای دارای دانش فنی انتظار دارند. این شرکتهای باید بتوانند به شکل مطلوب این خواسته را تحقق بخشند.

دکتر ابی الکساندر معاون تجاری مدیر عامل شرکت استون اند وبستر^(۲) در زمینه «توسعه و تأمین مالی پروژه ها به روش EPC در ایران و کشورهای در حال توسعه» گفت: در اجرای یک پروژه از همان ابتدای باید اطلاعات دقیق ارائه شود. اطلاعات باید بدون تناقض باشد. بعد از طراحی هرگونه تغییر کوچک می تواند عواقب گسترده ای به

1. Thyseen Krupp
2. Stone and Webster

همراه داشته باشد و مشکلاتی را به همراه می آورد. آموزش و نظارت با توجه خاص به مدیریت، هزینه های تجاری، نیازها و امکانات مالی، محدودیت ها و تنگناها همه باید در پروژه ها در نظر گرفته شود. باید دید فن آوری مناسب برای پروژه چیست و مطمئن شد تا که هیچ محدودیتی در استفاده از فن آوری وجود نداشته باشد. بعد به امخاطراتی که در این راه وجود دارد، بپردازیم. باید تفکری جهانی ولی عملکردی محلی داشت. برای سرمایه گذاری در ایران باید مشکلات موجود در کشور را بشناسیم، محدودیت ها و امکانات را بشناسیم و ارزیابی کنیم تا امکان سرمایه گذاری مشترک را ایجاد کنیم. وی در پایان با ارائه اعداد مربوط به مخاطرات سرمایه گذاری مربوط به کشورهای مختلف و با توجه به عدم وجود خطر بالا برای سرمایه گذاری در ایران، این کشور را دارای موقعیتی خوب برای سرمایه گذاری و به خصوص صنایع پتروشیمیایی عنوان کرد.

جذب سرمایه های خارجی در جهت رشد صنعت پتروشیمی در ایران

دکتر مهدی نواب، رییس سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران و معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی در سخنان خود با عنوان «تشویق سرمایه گذاری خارجی و ایجاد تسهیلات لازم حقوقی و قانونی در مورد مزیت های سرمایه گذاری در ایران» گفت: ایران در خاورمیانه با ثبات ترین کشور بوده و در مرکز یک بازار ۳۰۰ میلیونی واقع شده است. اکثر قریب به اتفاق کشورهای همسایه ایران مراحل توسعه اقتصادی خود را تازه آغاز کرده اند و در طولانی مدت بازار مناسبی برای کالاهای مختلف خصوصاً برای محصولات پتروشیمی خواهند بود. ارزان تر بودن هزینه حمل و نقل از ایران به این بازار بزرگ و بهره گرفتن از ترتیبات تجاری منطقه ای نظیر «اگو» از مزیت های قابل توجه در این مورد است. در حال حاضر بیش از یازده میلیون تن محصولات متنوع پتروشیمی تولید می شود. تولید این میزان محصول دال بر این است که نیروی متخصص لازم در این زمینه و آشنا به فن آوری روز در ایران وجود دارد. وفور انرژی

و مواد اولیه مورد نیاز برای تولید محصولات پتروشیمی و دسترسی به این منابع به قیمت رقابتی از جمله مزیت‌های دیگر ایران می‌باشد. با توجه به صادراتی بودن محصولات پتروشیمی ایران این امر یک مزیت استثنایی در ایران به حساب می‌آید.

وی با اشاره به بستر قانونی پذیرش و حمایت سرمایه خارجی در ایران و راهکارهای اجرایی این امر گفت: قانون جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی، بستر اصلی پذیرش سرمایه خارجی و حمایت از آن در ایران است. به موجب این قانون، کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی که با اجازه دولت ایران اقدام به ورود سرمایه خود به ایران نمایند، می‌توانند از تسهیلات و حمایت‌های این قانون برخوردار شوند.

روند بازارهای منطقه‌ای و جهانی پتروشیمی

دکتر اندرو سپیرز، مدیر مؤسسه کم سیستمز^(۱) در سخنانی با عنوان «چشم انداز صنعت جهانی پتروشیمی و تأثیر آن بر روند توسعه منطقه خلیج فارس» گفت: از سال

۱۹۹۶ با کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، شاهد کاهش تولید قیمت محصولات شیمیایی بوده ایم. به طوری که در سه ماهه اول سال جاری میلادی میزان بازگشت سرمایه به تولیدکننده به ۱۵ درصد رسیده است. بحران آسیای جنوب شرقی نیز در این فاصله بر تقاضای محصولات و مشتقات پتروشیمی اثر گذاشته است. پیش بینی ما این است که تقاضا در سال ۲۰۰۰ در مورد برخی از مشتقات به سطح سال ۱۹۹۷ برگردد. در مورد سهم خاورمیانه در تولید محصولات پتروشیمی در سال ۲۰۰۰ میلادی، حدود ۲۰ درصد اتیلن تولیدی در جهان و ۴۰ درصد پلی اتیلن و ۶۰ درصد اتیلن گلیکول در این منطقه تولید خواهد شد که سهم عمده ای از آن برای صادرات به اروپا و آسیا اختصاص خواهد یافت. و بالاخره پیش بینی ما در مورد صنعت پتروشیمی در منطقه خلیج فارس این است که وقتی قیمت نفت در فشار باشد، شرکتها از این امر تأثیر می‌پذیرند و نمی‌توانند به خوبی در اینجا سرمایه‌گذاری کنند. این مسئله بر ارزش گاز مایع نیز تأثیر می‌گذارد.

به علاوه، زمان بیرون آمدن کامل کشورهای جنوب شرقی آسیا از بحران بر تولیدات این منطقه (خلیج فارس) تأثیر خواهد گذاشت و بالاخره استراتژی شرکت‌های سرمایه‌گذار و علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این منطقه مطرح است که تأثیر به‌سزایی در رشد این صنعت در منطقه خواهد داشت. وی در پایان سخنان خود گفت: با در نظر گرفتن شرایط موجود، ما به آینده صنعت پتروشیمی در خلیج فارس امیدوار هستیم و آن را مثبت ارزیابی می‌کنیم.

مهندس زهرا زهره احمری، رییس کل امور تحقیقات بازار شرکت ملی صنایع پتروشیمی نیز در سخنانی با عنوان «وضعیت بازارهای جهانی، منطقه‌ای و داخلی محصولات اصلی پتروشیمی» گفت: صنعت پتروشیمی در خاورمیانه از دهه ۱۹۶۰ با تولید کود شیمیایی آغاز به کار کرد در سال ۱۹۸۰ تولید اتیلن یک درصد تولید جهانی این ماده را در این منطقه به خود اختصاص داده بود. از سال ۱۹۸۶، پتروشیمی در خاورمیانه وارد عصر جدیدی از فعالیت خود شد و سهم ظرفیت اتیلن به ۳ درصد افزایش

یافت. این ظرفیت ظرف سه سال آینده به ۱۰ درصد تولید اتیلن در جهان خواهد رسید. خاورمیانه توان بالایی برای تولید اولفین و مشتقات آن در ۲۰ سال آینده دارد. در حال حاضر، خاورمیانه بزرگترین صادرکننده مواد پتروشیمی در جهان می‌باشد.

پروژه‌های آروماتیک در دست اجرای خاورمیانه با توجه به موجود بودن خوراک تولید آن، می‌تواند، باعث شود تا این منطقه در سالهای آینده به یکی از صادرکنندگان اصلی مواد آروماتیک در جهان تبدیل شود. این توسعه در منطقه با توجه به رقابتی بودن قیمت آن، به عنوان چالشی برای این صنعت در سطح جهان به شمار می‌رود. وی در ادامه افزود: توسعه سریع صنایع پتروشیمی در این منطقه به طور فزاینده‌ای رو به گسترش است و برای سرمایه‌گذاری در تولید محصولات مهم در منطقه برنامه‌ریزی شده است که در پنج سال آینده به نتیجه خواهد رسید. این منطقه دارای بالاترین امکانات بالقوه برای تولید پلی‌الفین‌ها و مشتقات آن می‌باشد. در ایران نیز تولید پلی‌اولفین نقش مهمی در برنامه‌های آتی پتروشیمی داشته و سهم قابل

می تواند موجب ایجاد موج جدیدی برای سرمایه گذاری پتروشیمی در ایران شود. همچنین استفاده از فن آوریهای جدید می تواند منجر به کاهش تولید محصولات پتروشیمی در خاورمیانه و به خصوص ایران شود.

جمع بندی

در جمع بندی مباحث مطرح شده در این همایش می توان گفت برای کشورهای دارای منابع نفت و گاز به خصوص ایران، ظرفیتهای و امکانات بالقوه موجود صنعت پتروشیمی می تواند نقش در توسعه پایدار آنها ایفا کند. به کارگیری مناسبترین روشهای مشارکت در تولید و سرمایه گذاری و استفاده از تکنولوژیهای مناسب و مدرن می تواند ظرفیتهای جدید پتروشیمی را در آینده با محصولات تخصصی تر و پیچیده تر و ارزش افزوده بالاتر ارتقا بخشد. بازار مصرف روبه رشد داخلی برای محصولات پتروشیمی در ایران و امکانات موجود و دسترسی ایران به بازارهای عمده مصرف جهانی می تواند با توجه به ایجاد زمینه لازم برای جلب و حمایت سرمایه گذاری در کشورمان، سرمایه گذاریان

توجهی را در عرضه آن به بازارهای جهانی ایفا خواهد کرد. ظرفیت متانول نیز طی سالهای آینده در ایران و افزایش قابل توجهی خواهد یافت. بدین ترتیب، روند تولیدات محصولات پتروشیمی در خاورمیانه باعث تغییر الگوی تجارت بعضی محصولات نظیر پلی اتیلن و پلی پروپیلن در اروپا شده است. ایران و دیگر کشورهای خاورمیانه در آینده به دنبال فروش محصولات صادراتی خود به اروپا خواهند بود و اروپا خرید خود را از این منطقه افزایش خواهد داد. به علاوه بازار هند و پاکستان، بازار خوبی صادرات خاورمیانه و به خصوص ایران خواهد بود، آسیای شمال شرقی، به خصوص چین با تقاضای بالای خود، در آینده بزرگترین واردکننده این محصولات از منطقه خواهند بود. کشورهای آسیای مرکزی نیز، با جمعیت حدود ۳۰۰ میلیون نفری بازار خوبی برای ایران خواهند بود. وی در پایان سخنان خود گفت: ما در سالهای آینده در این صنعت چالشهایی را خواهیم داشت در این میان، مزیت های نسبی هر کشور حائز اهمیت خواهد بود که ایران این مزیت ها را داراست. پیشرفت در تبدیل فن آوری گاز به مواد پتروشیمی

نگاهی به ریاست ایران بر سازمان کنفرانس اسلامی در میانه راه

مقدمه

با برگزاری هشتمین اجلاس سران سازمان کنفرانس اسلامی در تهران، در آذر ماه ۱۳۷۶، آقای خاتمی رییس جمهور، ریاست این اجلاس را برای یکدوره سه ساله (تازمان برگزاری اجلاس بعدی سران سازمان در سال ۲۰۰۰ میلادی در قطر) بعهده گرفتند. در طول این مدت اقدامات و فعالیت‌های مشخصی در جهت اعمال موثر ریاست و پیگیری و اجرای مصوبات اجلاس سران تهران، صورت گرفته است. بنابراین نزدیک شدن به دومین سالگرد برگزاری این اجلاس (آذر ۱۳۷۸) بهانه مناسبی را برای عرضه و ارزیابی آنها فراهم می‌آورد.

دوره ریاست ایران بر سازمان، با تحولات و شرایط خاصی همراه بوده است. در این دوره ایران و عربستان به عنوان دو کشور قدرتمند و بنیانگذار سازمان کنفرانس اسلامی که در زمان تشکیل سازمان همکاری موثری برای پیشبرد ایده

بیشتری را برای فعالیت در تشویق ایران کند. در عین حال همکاری ایران و کشورهای دارای نفت خاورمیانه به خصوص، کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس (GCC) در سرمایه‌گذاری‌های آتی و عرضه محصولات مورد نیاز و برنامه ریزی تولید برای محصولات پیچیده و تخصصی با کیفیت بالا با توجه به مزیت‌های نسبی می‌تواند نویدبخش بازارهای رقابتی منطقه‌ای و بین‌المللی بهتر برای منطقه خاورمیانه باشد که امید است تولیدکنندگان نفت خاورمیانه در سایه همکاری و هماهنگی به آن دست یابند.

گزارش و بررسی: فرهاد محمدی
پژوهشگر تجارت خارجی، اقتصاد انرژی

